

De Wijkkliniek biedt ouderen ziekenhuiszorg

‘Ze blijven alleen in bed met koorts’

Ouderen die in het Amsterdam UMC op de spoedeisende hulp belanden, worden veelal overgebracht naar de Wijkkliniek. Dat scheelt de ziekenhuizen honderden opnames per jaar en is beter voor de gezondheid van de patiënten.

Ellen van Gaalen

Amsterdam

Met aan de ene kant een kop koffie en aan de andere kant haar rollator zit de 92-jarige Tiny van der Poel op haar gemak in een fauteuil. Alleen het infuus in haar linkerhand verradt dat ze iets mankeert. „Ik had een longontsteking en mijn hart heeft flink moeten werken”, vertelt ze.

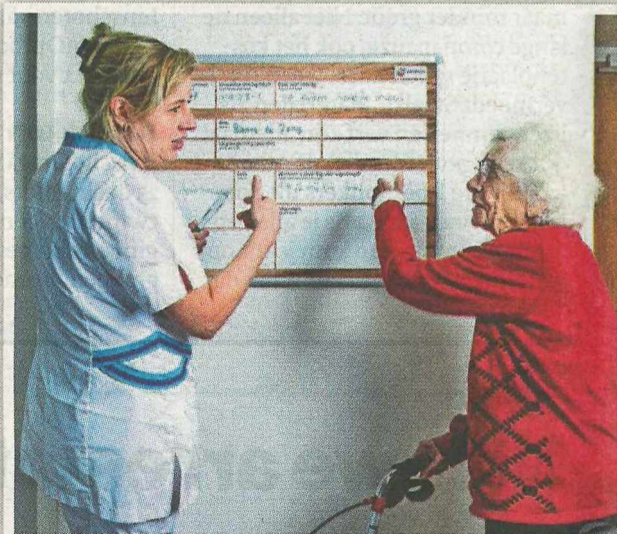
Dus al lijkt het niet zo, mevrouw Van der Poel is wel degelijk opgenomen en krijgt ziekenhuiszorg. Ze is afgelopen maandag via de spoedeisende hulp van het Amsterdam UMC in de Wijkkliniek beland. „Ik kon mijn bed niet meer uit. Mijn kinderen hebben net zo lang gedramd totdat de huisarts kwam. Die belde meteen de ambulance, zo slecht was ik eraan toe.”

Gisteren berichtte deze krant dat honderden bedden in ziekenhuizen worden bezet door patiënten die daar niet thuishoren. In de Amsterdam is hierop al eerder ingespeeld. Zo'n zevenhonderd ouderen belanden jaarlijks via de Amsterdamse ziekenhuizen in de Wijkkliniek: een afdeling voor ziekenhuiszorg met 24 bedden, in een verpleeghuis van zorgorganisatie Cordaan. Op twee verdiepingen hebben ouderen hier een eigen ziekenhuiskamer, compleet met badkamer, zitje en een tafel om aan te eten.

Proef

Ruim vier jaar geleden werd de Wijkkliniek als proef gestart, omdat ziekenhuizen zagen dat de conditie van veel ouderen achteruitging na een opname. „We zijn erg goed in het behandelen van een medisch probleem, zoals een longontsteking. Maar we zijn er niet goed in om mensen op de been te houden”, vat klinisch geriater Hanna Willems van het Amsterdam UMC samen. Als ouderen in het reguliere ziekenhuis te lang op bed liggen, verliezen ze zoveel spierkracht dat ze vaak niet meer zelfstandig naar huis kunnen.

De Wijkkliniek moet daarop een antwoord bieden. Ouderen die hier belanden, krijgen medische zorg van artsen uit het Amsterdam UMC én werken vanaf dag 1 aan hun terugkeer naar huis. „Ze blijven alleen in bed met koorts”, stelt Willems. 's Ochtends worden ze gewekt, eten ze hun ont-

▲ Tiny van der Poel (92) tijdens haar opname in de Wijkkliniek, met verpleegkundige Aranka en fysiotherapeut Marlies (grote foto).

FOTOS JEAN-PIERRE JANS

Ik loop tegenwoordig wel met een rollator, want ik ben twee keer gevallen. Maar verder ben ik best fit

– Tiny van der Poel, patiënt

en bereidt ze voor op hun terugkeer naar huis

Deze omgeving nodigt veel meer uit tot herstel

– Ronald Schmidt, bestuurder Cordaan

bij aan tafel, kleden ze zich aan én krijgen ze fysiotherapie.

Terug naar de kamer van mevrouw van der Poel. Verpleegkundige Aranka is bezig haar infuus te verwijderen. „Niet te hard trekken, hoor. Dat doet zeer”, zegt ze. Als het infuus eruit is, gaan de twee voor een bord in de kamer staan. „Wat is uw doel voor uw ontslag?”, vraagt Aranka. „Dat ik op eigen houtje kan staan.” „En heeft u nog een doel voor vandaag?”

„Ja, vandaag krijg ik fysiotherapie.”

Dagelijks praten verpleegkundigen en patiënten over wat de patiënt moet én wil bereiken. Alles met het oog op een fit vertrek naar huis. Mevrouw Van der Poel woont nog zelfstandig, een paar straten verderop. En dat houdt ze graag zo. „Ik loop tegenwoordig wel met een rollator, want ik ben twee keer gevallen en had twee keer botbreuken. Maar verder ben ik best fit.”

In de Wijkkliniek liggen voornamelijk 80-plussers. Gemiddeld blijven ze een dag of acht in de kliniek. De afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar de voordelen van deze ouderenzorg. Daaruit blijkt onder meer dat de helft minder ouderen tijdens hun behandeling een delier (acute verwardheid) krijgen. Na een opname in de Wijkkliniek hebben ze minder vaak vervolgzorg nodig dan ouderen die op een reguliere ziekenhuisafdeling belanden.

„Bij ons gaat 30 procent naar een verpleeghuis, in een ziekenhuis is dat percentage veel hoger”, weet Willems op basis van onderzoek. Bovendien is het aantal ouderen dat binnen drie maanden opnieuw in het ziekenhuis terechtkomt fors lager (24 procent, tegenover 40 procent buiten de Wijkkliniek). En het Amsterdam UMC

heeft 11 procent minder opnames van 70-plussers.

Volgens Willems zijn de lijntjes met andere zorgverleners veel korter. Benodigde medicatie wordt direct met de eigen apotheek gedeeld, de huisarts krijgt een telefoontje over de situatie en wijkverpleegkundigen komen soms even binnenlopen om vast bij de cliënt te kijken. „De overdracht vanuit het ziekenhuis naar huis verloopt niet altijd

Bij ons gaat 30 procent naar een verpleeghuis, in een ziekenhuis is dat percentage veel hoger

– Hanna Willems, klinisch geriater

even goed. Voor een deel zien we daardoor ook meer heropnames”, aldus Willems. Wanneer blijven ouderen überhaupt nog in een regulier ziekenhuis? Met name als de diagnose onzeker is, zegt Willems. „We hebben hier geen apparatuur om bijvoorbeeld een hartecho of röntgenfoto te maken. Bij twijfel houden we ze in het ziekenhuis. En we kunnen natuurlijk niet opereren hier.” Maar met een long- of blaasontsteking, chronische ziekte of na een val waarvoor geen operatie nodig is, kunnen ouderen gewoon naar de Wijkkliniek.

Om dit voor elkaar te krijgen is wel samenwerking met een verpleeghuisorganisatie nodig. De Amsterdamse instelling Cordaan zag de voordelen. „Deze omgeving nodigt veel meer uit tot herstel”, zegt be-

stuurder Ronald Schmidt. „Daar werken we hard aan, zodat er minder vervolgzorg nodig is en mensen makkelijker naar huis kunnen.” Daarbij kosten deze bedden gemiddeld zo'n 2000 euro per patiënt minder.

Met de toenemende vergrijzing en ouderen die langer thuis moeten wonen, verwacht Schmidt dat de Wijkkliniek in de toekomst meer bedden nodig heeft. „We halen hiermee een probleem weg uit de ziekenhuizen. Maar we zijn natuurlijk niet bedoeld als opvangplek omdat er onvoldoende verpleeghuisplekken zijn. We zijn er echt om ziekenhuiszorg op te vangen.”

Zorgverzekeraar Zilveren Kruis ondersteunt de proef en ziet de potentie. Inmiddels zijn op acht andere plekken in het land – waaronder Nijverdal, Nijmegen en Heerlen – dergelijke proeftuinen gestart. Vier staan er op het punt om te beginnen. „Voor een patiënt heeft de Wijkkliniek meerwaarde, omdat die minder lang wordt opgenomen en zo fit mogelijk naar huis kan”, stelt woordvoerder Christine Rompa. „En voor het ziekenhuis betekent dit minder opnames én minder heropnames.”

Heen en weer

Intussen loopt mevrouw Van der Poel met haar rollator rustig de gang heen en weer, in gezelschap van fysiotherapeut Marlies. „We begeleiden de patiënten best veel op hun kamer, bijvoorbeeld door ze te leren hoe ze uit bed kunnen komen en hun kleren kunnen aantrekken”, vertelt Marlies. „En soms gaan we met ze naar buiten om een rondje te wandelen. In het ziekenhuis lig je veel, hier is het meer zoals thuis en kunnen ouderen een beetje op hun kamer rommelen.”

Als het zo doorgaat, mag mevrouw Van der Poel na een week weer naar huis. Hoevel ze natuurlijk liever thuis is, bevalt het verblijf in de Wijkkliniek haar prima. „Het is hier erg plezierig. Je hebt je eigen kamer. En de verpleegkundigen komen zich elke dag voorstellen, je weet precies wie je verzorgt.” Tot slot wil deze patiënt nog twee grote voordelen benoemen: „Het parkeren is hier gratis. Nou, dat is voor het bezoek toch echt veel beter. En het is ook fijn dat ik in de buurt van huis ben. Van de week kwam mijn buurman met zijn zontje even op bezoek. Die is niet verplicht anderhalf uur tijdens het bezoek te blijven zitten, maar kan gewoon zo binnenlopen. Nee, dit voelt niet als een ziekenhuisopname.”